

دوره نهم

رمضان - شماره بیستم

دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم
روابط عمومی

تحلیل پیام های قرآنی در ماه مبارک رمضان - بخش پنجم

(محاسن اخلاق) را با (مکارم اخلاق) بازشناخت
تمثیلی است که علامه محمد تقی جعفری اینگونه
توضیح می دهند:

پیام ششم قرآنی: محاسن اخلاق و مکارم اخلاق

کسی کفشش را برای تعمیر نزد کفاش می برد. کفاش
با نگاهی می گوید این کفش سه کوک می خواهد و
هر کوک مثلاً ده تومان و خرج کفش می شود سی
تومان. مشتری هم قبول می کند.

مکارم اخلاق و محاسن اخلاق یکی از پیام ها و درس
های مهم اخلاقی قرآنی است، که انسانیت انسان، به
متصف شدن انسان به این صفات حمیده و پسندیده
دارد که امروزه خلاء و کمبود آن در روابط فردی،
اجتماعی، خانوادگی بسیار احساس می شود.

پول را می دهد و می رود تا ساعتی دیگر برگردد و سوار
کفش تعمیر شده بشود. کفاش دست به کار می شود.

برای این که به میزان اهمیت پیام قرآنی ((محاسن
ومکارم اخلاق)) پی ببریم و این پیام قرآنی با همه
جوانبش تحلیل شود، توضیح چند نکته لازم است:

کوک اول، کوک دوم و در نهایت، کوک سوم و تمام...
اما با یک نگاه عمیق در می یابد اگرچه کار تمام
است، ولی یک کوک دیگر اگر بزند عمر کفش بیشتر
می شود و کفش، کفش تر خواهد شد.

۱- ((تفاوت محاسن اخلاقی با مکارم اخلاقی))

از یک سو، قرار مالی را گذاشته و نمی شود طلب اضافه
کند و از سوی دیگر، دودل است که کوک چهارم را
بزند یا نزند.

هرچند در کتب اخلاقی و عرفان تفاوت زیادی بین
((محاسن اخلاقی و مکارم اخلاقی)) ذکر کردند، ولی
روشن ترین تفاوت در این است که محاسن اخلاق آن
صفات حمیده و پسندیده ایست اگر انسان متصف به
آن باشد نشانه برخورداری از حس اخلاق است و اگر
فاقد آن باشد نشانه از سوء و بدی اخلاق است.

او میان نفع و اخلاق، میان دل و قاعده ی توافق،
مانده است. یک دوراهی ساده که هیچ کدام خلاف
عقل نیست.

در مقابل ((مکارم اخلاق)) به این است اگر شخص
متصف به این صفت باشد نشانه بر بزرگواری، بزرگی
و تعالی روح شخص است، و حکایت از این دارد که
صاحب مکارم اخلاق نفس کشی کرده است تا به این
مرتب از اخلاق برسد.

اگر کوک چهارم را نزند، هیچ خلاقی نکرده اما اگر
بزند، به رسالت هزار پیامبر تعظیم کرده.

اگر کوک چهارم را نزند، روی خط توافق و قانون راه
رفته اما اگر بزند، صدای لبیک او، آسمان اخلاق را پر
خواهد خواهد کرد.

بهترین تمثیلی که بتوان با تامل در آن تفاوت

در این تمثیل کفش دوز از اینکه سه کوک را بر اساس

قرار داد انجام داد از کارش کم نگذاشت و کم کاری نکرد، کاری اخلاقی کرد و از اخلاق حسنه برخوردار بود.

اخلاق را بشناسد و آن را در خود نهادینه کند. به همین دلیل رسول الله صلی الله علیه و آله در خطبه شعبانیه مکارم اخلاق را بهشت ساز دانسته و می فرماید:

ولی کوک چهارم به کفش زد و ماندگارش کرد و به ندای دل پاسخ داد و در محاسبات مادی نماند نشان از تعالی و بزرگواری روحی دارد که همان مکارم اخلاق است، امروز جامعه محتاج به این کوک چهارم است))

((أَيُّهَا النَّاسُ، مَنْ حَسَّنَ مِنْكُمْ فِي هَذَا الشَّهْرِ خُلُقَهُ كَانَ لَهُ جَوَازًا عَلَى الصِّرَاطِ يَوْمَ تَنْزِلُ فِيهِ الْأَقْدَامُ، وَمَنْ خَفَّفَ فِي هَذَا الشَّهْرِ عَمَّا مَلَكَتْ يَمِينُهُ خَفَّفَ اللَّهُ عَنْهُ حِسَابَهُ، وَمَنْ كَفَّ فِيهِ شَرَّهُ كَفَّ اللَّهُ فِيهِ غَضَبَهُ يَوْمَ يَلْقَاهُ، وَمَنْ أَكْرَمَ فِيهِ يَتِيمًا أَكْرَمَهُ اللَّهُ يَوْمَ يَلْقَاهُ، وَمَنْ وَصَلَ فِيهِ رَجِمَهُ وَصَلَهُ اللَّهُ بِرَحْمَتِهِ يَوْمَ يَلْقَاهُ، وَمَنْ قَطَعَ رَجِمَهُ قَطَعَ اللَّهُ عَنْهُ رَحْمَتَهُ يَوْمَ يَلْقَاهُ :

۲- دلایل آراسته شدن به مکارم اخلاق

به دلایل متعدد متصف شدن هر مسلمان متشرع به ضوابط و چارچوب اسلامی و قرآنی وظیفه و تکلیف است و در راس همه درس ها و پیام ها از هر فرصتی استفاده کرده و با ریاضت کشیدن و نفس کشی خود آراسته به (محاسن اخلاق) و (مکارم اخلاق) بنماید.

ای مردم! هر کس اخلاقش را در این ماه، نیکو سازد، برای او وسیله عبور از صراط خواهد بود، در آن روز که گام ها بر صراط می لغزد؛ و هر کس در این ماه بر بردگان خود آسان بگیرد، خداوند حساب او را سبک خواهد گرفت؛ و هر کس در این ماه، شر خود را [از دیگران] باز دارد، خداوند در روز دیدارش، غضب خویش را از او باز خواهد داشت؛ و هر که در این ماه، یتیمی را گرامی بدارد، در روز دیدار، خداوند، گرامی اش خواهد داشت؛ و هر که در آن بخویشاوند خود نیکی کند، در روز دیدار، خداوند با رحمتش به او نیکی خواهد کرد؛ و هر کس در آن از خویشان خود ببرد، خداوند در روز دیدار، رحمتش را از او قطع خواهد نمود.))

نخستین دلیل بر متصف شدن به ((مکارم اخلاق)) آنست.

قریب به یک چهارم از آیات قرآن کریم توصیه و تاکید بر متصف شدن هر مسلمان به صفات حمیده و اخلاق فردی و اخلاق اجتماعی است.

به قلم: «مبلغ نخبه حجت الاسلام و المسلمین سید محمدتقی قادری»

از همین رو (۴۷۵) آیه قرآن به اخلاق اجتماعی و ۳۷۵ آیه به اخلاق فردی اختصاص دارد و همین دلیل برایین معنا است که مکارم اخلاق از سایر فرائض واجبات اسلامی است.

منبع: <https://www.balagh.ir>

و هر انسان مسلمان به همان اندازه مکلف به انجام واجبات است به همان مرتبه وظیفه دارد مکارم

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

فَوَيْلٌ لِلَّذِينَ كَفَرُوا
لِلْآلَاءِ الْعِزَّةِ
الَّتِي لَا يَمَسُّهُمْ
شَيْءٌ مِنْهَا وَلَا يَتَذَكَّرُونَ

